

CRP/K

PROGRAM PER TË DREJTAT CIVILE KOSOVË
CIVIL RIGHTS PROGRAM KOSOVO
PROGRAM GRAĐANSKIM PRAVA KOSOVA

UNHCR
The UN Refugee Agency

RRUGA DREJT IDENTITETIT – TREGIMET E SUKSESSHME

PUT DO IDENTITETA – USPEŠNE PRIČE

A PATH TOWARDS THE IDENTITY – SUCCESS STORIES

Deklaratë mohimi

Ky publikim është financuar nga UNHCR - Zyra e Shefit të Misionit në Kosovë. Çfarëdo pikëpamjesh të shprehura në të janë vetëm të autorit dhe jo domosdoshmërisht reflektojnë ato të UNHCR-së.

Ky vit shënon 6 vjetorin e Kampanjës ‘#IBelong.’ Së bashku me shtetet, shoqërinë civile dhe agjencitë tjera të KB, UNHCR-ja mëton t’i jep fund pashtetësisë gjer në vitin 2024, duke zgjidhur rastet ekzistuese, duke parandaluar paraqitjen e rasteve të reja dhe duke identifikuar dhe mbrojtur më mirë popullatat pashtetësi.

Personeli ligjor i Programit për të Drejtat Civile në Kosovë (CRP/K) mbështet Kampanjën e UNHCR-së #IBelong.

Për më shumë informata lidhur me përfshirjen dhe mbështetjen e Kampanjës #IBelong, vizitoni ueb-faqen <http://www.unhcr.org/ibelong/>

RRUGA DREJT IDENTITETIT – TREGIMET E SUKSESSHME

**Prishtinë
Nëntor 2020**

TABELA E PËRMBAJTJES

5	PARATHËNIE
8	TREGIMI I VALENTINËS DHE FATIMËS
12	TREGIMI I DRITËS
16	TREGIMI I SEMINËS & ZEJNEPËS
21	PËRMBLEDHJE
23	EKIPI I CRP/K-së

6	KORNIZA LIGJORE
10	TREGIMI I ELMEDINIT
14	TREGIMI I DINËS & FLORENTINËS
18	TREGIMI I SHERIFES & ILMIUT
22	LIDHUR ME CRPK-në

PARATHËNIE

Dokumentet e statusit civil dhe regjistrimit civil janë dokumentet më vitale për çdo individ në shoqëri. Dokumentet e regjistrimit civil, gjegjësisht certifikata e lindjes dhe letërnjoftimi, ofrojnë identitetin ligjor të secilit person individualisht, duke i bërë ata të dukshëm në shoqëri dhe para ligjit.

Programi për të Drejtat Civile në Kosovë (CRP/K), përmes projektit të financuar nga UNHCR, për gati dy dekada mbështet qasjen në dokumentacion dhe mjete ligjore për personat në rrezik të pashtetësisë, duke iu ofruar ndihmë ligjore falas, duke zbatuar aktivitete të avokimit dhe të ngritjes së vetëdijes, dhe në këtë mënyrë duke i fuqizuar ata që të gëzojnë një sërë të drejtash themelore dhe shërbimesh publike.

Me këtë publikim, CRP/K vlerëson kontributin e jashtëzakonshëm të personelit në të gjitha Zyrat Komunale të Gjendjes Civile (ZKGJC) në gjithë Kosovën në zvogëlimin e numrit të personave të peregjistruar të rrezikuar të mbesin pa shtetësi.

Falënderim i veçantë shkon për Agjencinë e Regjistrimit Civil për lehtësimin konstant të procesit të regjistrimit civil, me fokus në komunitetet Rom, Ashkali dhe Egjiptian, dhe angazhimi i tyre në hartimin dhe promovimin e legjislacionit në fuqi në përputhje me standardet ndërkombëtare. Më tutje, CRP/K njeh dhe vlerëson punën e palodhshme të gjyqtarëve të Gjykatave Themelore (Departamentet Civile/Administrative) dhe Gjykatës së Apelit të cilët jashtëzakonisht kanë ndikuar në praktikën e ofrimit të zgjidhjeve ligjore për rastet e personave të peregjistruar. Një vlerësim i veçantë i CRP/K-së dhe personave të peregjistruar shkon për Misionin e UNHCR-së në Kosovë, për mbështetjen e vazhdueshme të gjithanshme në zbatimin e aktiviteteve specifike, për përpjekjet avokuese me autoritetet në të gjitha nivelet si dhe për mundësimin e ofrimit të ndihmës ligjore për personat e cenueshëm të cilët, për shkak të mungesës së identitetit ligjor, ballafaqohen me vështirësi të shumta në jetën e tyre.

*Sinqerisht,
Naim Osmani,
Drejtator Ekzekutiv
Programi për të Drejtat Civile në Kosovë - CRP/K*

KORNIZA LEGJISLATIVE

Një kornizë ligjore e përshtatshme që mbulon fushën e regjistrimit të statusit civil luan rol të rëndësishëm në ofrimin e të drejtave themelore të njeriut të parapara me deklaratat, konventat dhe rezolutat e Kombeve të Bashkuara. Këtu përfshihet edhe e drejta e të gjithë individëve që të jenë të regjistruar, e drejta të kenë identitet nga lindja gjër në vdekje, e drejta e mos-diskriminimit për shkak të lindjes dhe e drejta e çdo fëmije në një shtetësi.

Gjatë dy dekadave të fundit korniza ligjore në Kosovë ka kaluar nëpër faza të ndryshme të ndryshimeve në statusin civil dhe sistemin e regjistrimit civil. Pas vitit 1999, në mungesë të një numri të regjistrave të statusit civil, autoritetet kosovare, të mbështetura nga komuniteti ndërkombëtar, ishin vazhdimisht të angazhuara në hartimin dhe promovimin e legjislacionit në fuqi që të jetë në përputhje me standardet ndërkombëtare, përfshirë kornizën ligjore e cila mbulon fushën e regjistrimit civil dhe fitimin e shtetësisë. Përmes kornizës legjislative të adoptuar, autoritetet ia arritën të kufizojnë kërkesat për prova për regjistrim civil dhe të mundësojnë regjistrimin e mëvonshëm civil për personat që nuk janë në gjendje të parashtrojnë asnjë dëshmi, duke dashur kështu të parandalojnë çfarëdo rreziqesh potenciale që mund të pengojnë cilindo person që të sigurojë dokumentet e statusit civil dhe të drejtat përkatëse.

Duke mos qenë anëtare e KB-së, Kosova nuk mund të jetë palë e qoftë Konventës mbi Pashtetësinë të vitit 1954¹ apo asaj të vitit 1961². Megjithatë, përgjatë viteve, me mbështetjen e Zyrës së Shefit të Misionit të UNHCR-së në Kosovë dhe CRP/K-së, autoritetet inkorporuan në legjislacionin vendor një numër konsiderueshëm të masave mbrojtëse ndërkombëtare kundër pashtetësisë që rrjedhin nga këto dy Konventa. Për më tepër, u arrit që korniza ligjore në fuqi të promovojë dhe mbrojtë të drejtat e njeriut dhe liritë themelore.

Sipas nenit 22 të Kushtetutës së Kosovës, të drejtat e njeriut dhe liritë themelore janë të garantuara nga një sërë marrëveshesh dhe instrumentesh ndërkombëtare. Këto instrumente përfshijnë zbatueshmërinë e drejtpërdrejtë të Deklaratës Universale për të Drejtat e Njeriut, Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore dhe Protokolleve të saj, Konventës Ndërkombëtare për të Drejtat Civile dhe Politike dhe Protokolleve të saj, si dhe shumë dokumenteve të tjera ndërkombëtare dhe rajonale.

Standardet vendore janë vënë në linjë me instrumentet ndërkombëtare dhe rajonale të cilat rregullojnë të drejtat e të gjithë personave në nevojë për regjistrim të mëvonshëm të lindjes.

---

¹<https://www.unhcr.org/en-us/protection/statelessness/3bbb25729/convention-relating-status-stateless-persons.html>

²<http://www.unhcr.org/en-us/protection/statelessness/3bbb286d8/convention-reduction-statelessness.html>

Korniza ligjore që e administrojnë fushën e regjistrimit civil, shtetësisë dhe dokumenteve të identifikimit që është elaboruar në *Ligjin për Gjendjen Civile*³, *Ligjin për Shtetësi*, *Ligjin për të Huaj dhe Ligjin për Vendbanimin dhe Vendqëndrimin*⁶, duket se i përmbush standardet ndërkombëtare.

E tërë korniza ligjore që administrojnë fushën regjistrimit të mëvonshëm të lindjes si dhe fitimin e shtetësisë është e mbështetur me një sërë aktesh nënligjore të cilat kanë për qëllim të sqarojnë procedurat dhe të drejtat e personave që kërkojnë mbështetje nga institucionet relevante. Mbrojtjet specifike të regjistrimit të vonshëm të lindjes dhe normat ligjore kalimtare të shtetësisë sigurojnë masa parandaluese të inkuorpuara nga autoritet në adresimin e çështjes së personave të paregjistruar që janë në rrezik të pashtetësisë në Kosovë.

Procedura e regjistrimit të mëvonshëm të lindjes, edhe pse tejet sfiduese, mund të konsiderohet si shembull i praktikës së mirë që kryhet kryesisht përmes një procedure të thjeshtëzuar administrative e jo përmes procedurës gjyqësore jokontestuese të stërzgatur dhe komplekse. *“Udhëzimi Administrativ 24/2015 mbi Regjistrimin e Mëvonshëm në Regjistrat e Gjendjes Civile”* siguron një kornizë të cilën individët duhet ta përcjellin gjatë regjistrimit të lindjeve të cilat nuk kanë qenë të regjistruara në evidencat e gjendjes civile brenda afatit ligjor.

---

³<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2743>

⁴<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8873>

⁵<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=8876>

⁶<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2589>

⁷<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=11321>

**“Secili përket diku dhe përkatësia fillon me regjistrim.
Regjistrimi është fillimi i përkatësisë”.
Deklaratë e znj. Ulrike Richardson – Koordinator zhvillimor I KB**

TREGIMI I VALENTINËS dhe FATIMES

Valentina 15 dhe Fatimja 13 kishin lindur në shtëpi dhe kanë përjetuar ndenjen e të qenit të paregjistruar në lindje. Të dyja vajzat jetojnë në Ferizaj me nënën e tyre dhe vëllain i cili kishte qenë i regjistruar në lindje, pasi që i njëjti kishte lindur në spital.

“Momenti kur ju e shihni se fëmijët tjerë mund të shkojnë në ndonjë kamp veror, të shkojnë në shkollë dhe të lëvizin nga një vend në tjetrin, vetëm sepse ata janë të regjistruar” tha Valentina “ju bënë të ndiheni të pikëlluar”. Për më tepër, shtoi ajo, “Ne në fillim nuk e kemi kuptuar se pse një copë letre është aq e rëndësishme dhe pse duhet ta kemi atë copë letre në mënyrë që të gëzojmë jetën tonë, sikurse të gjithë fëmijët tjerë në fqinjësinë tonë?”

E gjithë përpjekja filloi në vitin 2013 dhe zgjati 6 vite të gjata të avokimit të vazhdueshëm dhe përfaqësimit të të drejtave të tyre tek organet administrative në nivel lokal dhe qendror, të shoqëruara me dy procese gjyqësore për regjistrimin e lindjes së tyre në regjistrat e lindjes. I tërë procesi tek organet administrative dhe gjyqësore ishte sfidues për shkak të mungesës së dëshmive të mjaftueshme dhe ngarkesës së madhe me procese gjyqësore të Gjykatës Themelore, gjë që vononte vendimin përfundimtarë ligjor. *“Nuk është detyrë e lehtë të jesh prind i fëmijëve, por është madje më vështirë t’u shpjegosh vajzave pse ato dallohen nga fëmijët tjerë, pse ato nuk mund të marrin pjesë në aktivitetet e organizuara sikurse është kampi veror? Si t’u shpjegohet atyre se vetëm një copë letre ka rëndësi?”* tha Hyrija, nëna e tyre vetë mbajtëse.

Zgjidhja përfundimtare ishte siguruar në vitin 2019 me nxjerrjen e vendimit gjyqësor në favor të vajzave i cili udhëzoi Zyren Komunale të Regjistrimit Civil që t’i regjistrojë ato. Buzëqeshje dhe gëzim i madh mund të vërehej në fytyrat e nënës dhe vajzave. *“Tani ne jemi të lumtura që kemi certifikatat e lindjes dhe do të jemi në gjendje të kemi mundësi të barabarta sikurse të gjithë fëmijët tjerë në fqinjësinë tonë”* thanë Fatimja dhe Valentina.

Regjistrimi i lindjes është hapi më i rëndësishëm në jetën e secilit person. Certifikata e lindjes dhe Kartela e Identifikimit sigurojnë për personin një hap fillestar në gëzimin e jetës me dinjitet me qasje në të drejta dhe liri themelore të tij/saj. Ne duhet të luftojmë që mos të lëmë asnjë fëmijë apo të rritur të paregjistruar apo në rrezik të pashtetësisë!”

Erol Arduç - UNHCR Shef i Misionit

TREGIMI I ELMEDINIT

Nga fundi i vitit 2015, Filloreta së bashku me pesë fëmijët e saj u kthye në Kosovë si pjesë e programit të kthimit të UNHCR-së. Atyre iu ndërtua një shtëpi në vendbanimin në Koloni, në komunën e Gjakovës. Personeli ligjor i CRP/K i vizitoi ata me qëllim që të informohet më detajisht lidhur me situatën në këtë familje, gjegjësisht lidhur me problemin e mungesës së dokumenteve të djalit të tyre Elmedinit, si dhe për nevojën e nxjerrjes së certifikatave të lindjes dhe shtetësisë për katër fëmijët tjerë.

Elmendini kishte lindur në institucion shëndetësor në Podgoricë dhe nuk ishte regjistruar menjëherë pas lindjes. Pas kthimit në Kosovë në vitin 2015, si fëmijë i paregjistruar dhe pa certifikatë të lindjes, Elmendini 8 vjeçar nuk mund të regjistrohej në shkollën fillore. Fakti i lindjes së tij ndodhi jashtë Kosovës dhe procedurat në Kosovë kërkonin përshkrimin e certifikatës origjinale nga vendi i lindjes në regjistrat e lindjes në Kosovë.

Pasi që djaloshi nuk ishte regjistruar në lindje, nëna e tij nuk mund të prezantonte dokumentin e kërkuar dhe të inicioje procedurat relevante. Procesi ishte i gjatë dhe përfshinte një bashkëpunim të gjerë ndërmjet zyrave të UNHCR-së dhe partnerëve ligjorë në vendet respektive duke mundur, në koordinim të ngushtë me autoritetet e Malit të Zi, procedura të shpejtuara të regjistrimit të mëvonshëm dhe lëshim të certifikatës ndërkombëtare të lindjes.

Anëtarët e familjes Lala me krenari i tregojnë dokumentet e tyre të identifikimit. Nxjerrja e këtyre dokumenteve shënon përfundim të paqartësisë e cila këtë familje e mbante të privuar nga të gëzuarit e të drejtave themelore për vite me radhë. *“Ndjehesha e pafuqishme dhe e pashpresë që nuk kisha mundësi të regjistroja fëmijën tim dhe t’ia mundësoja shkollimin”* deklaronte Filloreta, nëna e djaloshit. *“Është vështirë të shpjegohet se si ndjehesh kur e sheh fëmijën duke u dalluar nga fëmijët tjerë vetëm për arsye se nuk kishte certifikatë lindjeje dhe kur nuk gjen mënyrë se si ta adresosh vetë këtë çështje. Jam shumë me fat që kisha mbështetjen e plotë të UNHCR-së dhe partnerëve ligjorë në Kosovë dhe në Mal të Zi për të bërë regjistrimin e mëvonshëm të fëmijës tim. Tani ne mund t’i gëzojmë të gjitha të drejtat tona dhe jetën tonë”.*

Duke regjistruar faktin e lindjes, ju e bëni fëmijën tuaj të dukshëm para ligjit.

Deklaratë e z. Hilmi Jashari – ish Avokatë i Popullit

TREGIMI I DRITËS

Drita kishte lindur në vitin 2007 në një institucion shëndetësor në Berane/Mali i Zi. Megjithatë, për shkak të mungesës së mjeteve financiare, prindërit nuk e kishin nxjerrë certifikatën e spitalit për vajzën e tyre dhe nuk kishin mundur ta regjistrojnë atë në vendin e lindjes. Më pas, familja ishte bekuar edhe me tre fëmijë tjerë të cilët po ashtu kishin lindur në Berane, por jashtë institucioneve shëndetësore.

Në vitin 2015, Florimi dhe Ekzona, së bashku me fëmijët e tyre, vullnetarisht kthehen në Kosovë dhe, një vit më pas, atyre iu ndërtua një shtëpi e re në fshatin Klinafci në komunën e Klinës, si pjesë e programit vijues të kthimit. Personeli i CRP/K-së organizoi një intervistë me prindër dhe ishte informuar më detajisht mbi situatën dhe problemet që ata kishin si pasojë e mungesës së dokumentacionit për fëmijët e tyre. Pas intervistës, personeli i CRP/K-së ndërmori hapat e parë për të ndihmuar Dritën, duke grumbulluar dokumentacionin relevant dhe të domosdoshëm mbi prindërit e saj dhe lindjen e saj dhe duke dërguar dosjen e rastit tek partneri ligjor i UNHCR-së në Mal të Zi “Legal Center”, të cilët arritën të nxjerrin dosjen nga institucioni shëndetësor dhe të organizojnë një takim me autoritetet e regjistrimit të vonshëm të lindjes së Ministrisë së Brendshme në Berane.

Në ndërkohë, duke pasur mbështetjen e UNHCR-së dhe CRP/K-së, nëna e Ekzonës u paraqitë tek autoritetet lokale në Berane, ku ajo nënshkroi një deklaratë me të cilën pranon amësinë për vajzën e vet. Kjo procedurë i hapi dyert Dritës, pasi që autoritetet e Zyrës së Regjistrimit Civil në Berane asaj i lëshuan certifikatën ndërkombëtare të lindjes. Kjo i mundësoi asaj që të regjistrojë faktin e lindjes në vendin e lindjes, çka më pastaj i bëri të mundur që të regjistrohet në Kosovë dhe, përfundimisht, të sigurojë certifikatën e lindjes dhe atë të shtetësisë.

Kur ajo vendosi ta ndaj tregimin e vetë me ne, krenaria shihej në sytë e saj derisa dilte nga dera e shtëpisë ku ajo jeton me prindërit e vet. ***“Nuk mund ta përshkruaj gëzimin tim për dokumentet të cilat i posedoj. Më në fund, unë kam certifikatë të lindjes. Tani unë mund të shkollohem, të lëvizë lirshëm dhe të shkoj tek mjeku pa frikë se nuk do të më pranojnë për mungesë të dokumenteve të identitetit. Jam e lumtur për vehten, por jam e mërzu për vëllezërit dhe motrat që duhet të presin për këtë dokument”*** tha Drita. Për familjen Shabani regjistrimi i Dritës është vetëm hapi i parë, pasi që ata duhet të regjistrojnë edhe tre fëmijë tjerë.

Unë kam identitetin tim duke iu falënderuar regjistrimit.

**Deklaratë e znj. Atifete Jahjaga –
Ish Presidente e Kosovës**

TREGIMI I DINËS dhe FLORENTINËS

Kur prindërit e Dinës dhe Florentinës vendosën të kthehen në Kosovë nga Mali i Zi, ku qëndronin si persona të zhvendosur që nga viti 1999, ata nuk ishin të vetëdijshëm për vështirësitë dhe problemet që do t'i ballafaqonin për shkak të mos regjistrimit të fëmijëve të tyre. Dinë dhe Florentina kishin lindur në Podgoricë nga një martesë joformale. Meqenëse nuk ishin të regjistruar në vendin e lindjes, ata nuk mund të pajiseshin me ekstrakte të lindjes në Kosovë.

Atyre u qe premtuar ndërtimi i shtëpisë së re në Gjakovë në vendbanimin e quajtur Kolonia, megjithatë prindërit vendosën që të kthehen në iniciativën e tyre para se shtëpia të ishte ndërtuar dhe u vendosen në fshatin Vitomiricë, komuna e Pejës. Pak dinin ata se do të ballafaqoheshin me shumë vështirësi. Së pari, ata hasën në vështirësi për gjetjen e vendbanimit të përkohshëm dhe sigurimin e punësimit. Më pastaj, për shkak të mungesës së regjistrimit të lindjes së fëmijëve të tyre, ata ishin në pamundësi që të aplikojnë për asistencë sociale. Për Dinën dhe Florentinën, duke qenë në rrezik të pashtetësisë, e tërë kjo nënkuptonte shumë më tepër se sa vetëm mos posedim i dokumenteve. Atyre u mohohej integrimi në shoqëri dhe qasja në të drejtat themelore të njeriut, përfshirë shkollimin dhe shërbimet shëndetësore.

Për fat të mirë babai i tyre u takua me personelin e CRP/K-së gjatë një vizite në terren. Ai e informoi CRP/K-në në detaje me situatën ekzistuese lidhur me mos regjistrimin e dy fëmijëve, Dinës dhe Valentinës, dhe me kushtet e rënda të jetesës. ***“Ne erdhëm këtu me një të ardhme të ndritshme në mendje për fëmijët tanë, mirëpo duke mos qenë në gjendje madje të fillojmë të punojmë në këtë drejtim kemi mbetur të mbërthyer dhe në një situatë tejet të pavolitshme. Kemi nevojë për ndihmë urgjente për regjistrim derisa nuk është tepër vonë për integrimin e fëmijëve tanë në shkollim dhe përgjithësisht në shoqëri”*** shtoi babai. Me këtë thirrje në mendje, CRP/K, në bashkëpunim me partnerin ligjor në Mal të Zi, përgatiti dokumentet e nevojshme me qëllim të inicimit të procedurës administrative për regjistrim të vonshëm të lindjes për Dinën dhe Florentinën në vendin e tyre të lindjes. Regjistrimi i faktit të lindjes në Mal të Zi dhe nxjerrja e certifikatës ndërkombëtare të lindjes për Dinën dhe Florentinën u mundësojë atyre që të nxjerrin edhe certifikatat e lindjes në Kosovë. Për më tepër kjo i mundësojë tërë familjes që të pajisen me dokumente personale të Kosovës.

Pas tri viteve të përpjekjeve dhe punës së rëndë nga UNHCR dhe CRP/K, Dina dhe Florentina tani mund t'i gëzojnë mundësitë të cilat i kanë përpara në arritjen e shkollimit dhe shëndetit. Përfundimisht, Florentina mund të ndjek dëshirën e saj që të bëhet mësuese dhe të sigurojë komunitetin e vet se nuk do të mbetet prapa, posaçërisht për shkak të mungesës së diturive.

Unë i kërkoj të drejtat e mia sepse unë jam e regjistruar.

**Deklaratë e znj. Shpresa Agushi
Drejtoreshë e Rrjetit të Organizatave të Grave të komuniteteve Rom,
Ashkali dhe Egjiptian të Kosovës**

TREGIMI I SEMINËS dhe ZEJNEPËS

Motrat Semina dhe Zejnepja janë nga Mitrovica jugore dhe jetojnë në Mahallën e Romëve. Semina kishte lindur në vitin 2006, ndërsa Zejnepja në vitin 2001. Asnjëra nga vajzat nuk ishte regjistruar në lindje. Më 2009, fatkeqësisht, nëna e tyre ndërroi jetë. Në shtëpi u kthyen vetëm vajzat dhe babai. Ata kishin vështirësi financiare pasi që babai ishte i vetmi burim i të ardhurave. Duke qenë në vështirësi të shumta për të siguruar mirëqenien e familjes, babai nuk i kishte kushtuar vëmendjen e duhur rëndësisë së regjistrimit të lindjes së vajzave.

Tregimi i tyre fillon nga dita kur Semina viziton dentistin për shkak të dhimbjes së dhëmbit. Asistenti i dentistit i kërkon Seminës certifikatën e lindjes për ta regjistruar si pacientë. Vajza e vogël befasohet dhe e informon asistentin se nuk posedon certifikatë të tillë. Edhe përkundër mungesës së dokumentit, Samina merr trajtimin e duhur dental nga dentisti me këshillë se në të ardhmen duhet të ketë certifikatë të lindjes.

Në të njëjtën kohë, babai vëren vështirësitë që vajzat i ballafaqonin për shkak të mos regjistrimit, prandaj vendosi që çështjen ta marrë në duar të veta. Ai shkoi tek Zyra komunale e Gjendjes Civile për t'i regjistruar vajzat e tij. Megjithatë, atij i mungonte njohuria mbi procedurat dhe legjislacionin në fuqi, prandaj ky proces nuk ishte i lehtë. Kur bashkëshortja e tij ndërroi jetë, ai nuk arriti ta regjistrojë faktin e vdekjes. Pasi që nuk mori ndihmën e duhur, ai u kthye në shtëpi pa qenë në mundësi që të regjistrojë vajzat e tij.

Një ditë, gjatë takimit në terren të organizuar në Mahallën Roma, Zejnepja, vajza e madhe, kërkon ndihmë nga CRP/K. Ajo dëgjoi me vëmendje zyrtarët ligjor që u flisnin personave të tjerë fqinjë dhe u gëzua shumë kur mësoi se CRP/K mund ta ndihmojë atë dhe Seminën. Ajo i informoi zyrtarët ligjor më shumë lidhur me problemet që ajo dhe motra e saj i ballafaqonin. Zejnepja na shoqëroi tek shtëpia e saj ku ne u takuam me babain e tyre. Ai e autorizoi personelin ligjor të CRP/K-së që të iniciojnë procedurën e nevojshme për regjistrimin e vajzave të tij.

Gjykata procedoi kërkesën brenda afatit të arsyeshëm dhe mori vendim në favor të vajzave, çka rezultoi me regjistrimin e mëvonshëm të lindjes së Zejnepës dhe Seminës. Në momentin e dorëzimit të dokumenteve, të dyja vajzat ishin në shtëpi. Me gëzim ato shikonin certifikatat e tyre të lindjes. Tani, që të dyja vijnë kursin për floktarë dhe nuk kanë problem të shkojnë tek dentisti.

Regjistrohu për të shfrytëzuar dhe gëzuar të drejtat tuaja.

Deklaratë e Avni Mustafës – Drejtor i OJQ-së Roma Versitas

TREGIMI I SHERIFES dhe ILMIUT

Tregimi i Sherifes dhe Ilmiut fillon nga Fushë Kosova, vendi i origjinës së prindërve të tyre, si dhe vendi i tyre i lindjes. Ata luanin në oborrin e shtëpisë kur gjyshja e tyre e dëshpëruar kërkoi ndihmë nga CRP/K-ja për të zgjidhur problemin e tyre kryesor, regjistrimin e lindjes së mbesës dhe nipit të saj.

Duke jetuar në kushte të vështira ekonomike, rastet e tyre u identifikuan në vitin 2015 kur fëmijët ishin 9 dhe 8 vjeçar. Sherifja dhe Ilmiu kishin lindur në shtëpi dhe nëna e tyre i braktisi pasi babi i tyre ndërroi jetë. Ata jetojnë me gjyshen dhe familjen e xhaxhait. Gjyshja e tyre shprehu indinjatën e saj për faktin se fëmijët po e kalonin fëmijërinë pa identitet. ***“Ne nuk kemi ku to shkojmë. Po shpresojmë se me ndihmën e CRP/K-së dhe UNHCR-së do ta zgjidhim problemin”*** thoshte ajo. Ajo kërkoi ndihmë nga të gjitha institucionet relevante lidhur me regjistrimin e vonshëm të fëmijëve, mirëpo për shkak të mos prezencës së nënës së fëmijëve dhe mungesës së certifikatës së vdekjes së babait të tyre, përpjekjet e saj ishin të kota.

Në ndërkohë fëmijët jetonin në varfëri ekstreme dhe, si rezultat i pamundësisë së regjistrimit të lindjes, ata nuk ishin në gjendje të gëzonin asnjë të drejtë, përfshirë të drejtën në shkollim. Xhaxhai i tyre Avniu shprehu vështirësitë të cilat fëmijët i ballafaqonin veçanërisht në aspekt të shkollimit. ***“Fëmijët e regjistruar vijnë shkollën rregullisht, ndërsa Sherifja dhe Ilmiu u deshën të shkonin në kurse intensive pasi që u kërkohen certifikatat e lindjes, të cilat nuk i kemi”*** thoshte ai. Për shkak të braktisjes nga nëna e tyre, inicimi i procedurës administrative për regjistrim të mëvonshëm të lindjes së fëmijëve ishte i vështirë. Derisa CRP/K inicioi rastin në gjykatë dhe procedura ishte në vijim e sipër, nëna e fëmijëve vizitoi Kosovën dhe, me ndihmën e avokuesve të komunitetit, u bë e mundur që të arrihet tek ajo.

Një vizitë e përbashkët me nënën e fëmijëve tek zyra komunale e gjendjes civile mundësoi që të fillohet procedura administrative e cila rezultoi si pozitive me lëshimin e ekstrakteve të lindjes për të dy fëmijët. Pas një jave, gjatë një vizite terreni në Fushë Kosovë, ne takuam xhaxhain e fëmijëve Avniun. Fytyra e tij buzëqeshte kur ne e pyetëm për fëmijët. Ai na tregoi se, pas marrjes së dokumenteve, fëmijët po vijnë shkollën normalisht dhe po ashtu ata filluan të marrin asistencën sociale. Shpresa për ta është kthyer.

PËRMBLEDHJE E SHKURTËR

E drejta në certifikatë të lindjes është e drejtë themelore e çdo fëmije. Secili nga tregimet e prezantuara tregon se regjistrimi i lindjes mundëson qasje të barabartë në shoqëri dhe hap rrugë për një të ardhme të ndritur. Posedimi i certifikatës së lindjes mundëson qasje në kujdes shëndetësor, mbrojtje sociale, qasje në shkollim dhe punësim.

Përmes përpjekjeve të koordinuara të autoriteteve lokale, UNHCR-së dhe CRP/K-së, Valentina, Fatimja, Dinë, Florentina, Drita dhe shumë të tjerë janë në rrugën e tyre të përfshirjes së plotë ligjore në shoqërinë e Kosovës. Me qëllim të ngritjes së vetëdijes mbi rëndësinë e posedimit të shtetësisë dhe të qenit ligjërish i dukshëm, akterë të prapavijave së ndryshme profesionale janë mbledhur bashkë në kampanjën ‘#IBelong’. Kjo tregon se secili tregim i suksesshëm fillon me të drejtat themelore të cilat çdo qytetar i gëzon pas regjistrimit të lindjes.

Përgjatë viteve, një progres pozitiv është bërë në Kosovë drejt përmirësimit të jetës së individëve të peregjistruar në kuptim të pajisjes së tyre me dokumente të gjendjes civile si dhe në realizimin e të drejtave tjera civile. Që nga fillimi i kampanjës së UNHCR-së “#IBelong” në vitin 2014, Kosova ka bërë një sërë hapash të rëndësishëm në linjë me rekomandimet nga Plani Global i Veprimit të UNHCR-së për t’i dhënë fund pashtetësisë. Duke rritur kapacitetet legjislative dhe administrative, autoritetet e Kosovës kanë treguar përkushtim për të mbështet njerëzit më të cenuar drejt regjistrimit të lindjes së tyre me qëllim të vazhdimit të jetës me dinjitet njerëzor.

Megjithatë, duhet bërë më tepër për të siguruar që të gjithë personat e peregjistruar të gëzojnë të drejtën në shtetësi dhe në të gjitha përfitimet që rrjedhin nga e njëjta. Bazuar në të dhënat e fundit të siguruara nga UNHCR në koordinim me organizatat tjera dhe autoritetet vendore, Kosova është shtëpi e 900 pjesëtarëve nga komunitetet Rom, Ashkali dhe Egjiptian të cilët nuk posedojnë dokumente. Pjesëtarët e këtyre komuniteteve vazhdojnë të mbesin më të prekurit nga mungesa e regjistrimit të lindjes dhe formave të tjera të regjistrimit civil dhe dokumenteve të identitetit. Personat në rrezik të pashtetësisë janë ata që kërkojnë vetëm të njëjtat mundësi të cilat i gëzojnë të gjithë qytetarët. Kur ata të jenë përjashtuar, kjo nuk nënkupton se vetëm ata vuajnë, sepse përjashtimi dhe marginalizimi ka pasoja negative për shoqërinë si tërësi.

LIDHUR ME CRP/K

CRP/K zhvillon aktivitetet e veta si organizatë joqeveritare e bazuar në të drejtat e njeriut dhe është partner i Komisionarit të Lartë të Kombeve të Bashkuara për Refugjatë (UNHCR) në zbatimin e projekteve të mbrojtjes ligjore të grupeve qëllimore të kësaj Agjencie. Kjo mbrojtje bëhet përmes ofrimit të ndihmës ligjore falas, këshillimit dhe përfaqësimit gjyqësor, monitorimit dhe avokimit tek institucionet vendore. Ndihma e tillë u ofrohet pa kurrfarë diskriminimi azil-kërkuesve, refugjatëve, personave në rrezik të pashtetësisë, personave të zhvendosur, të kthyerve vullnetarë dhe të gjithë personave tjerë që konsiderohen të jenë të cenuar në realizimin e të drejtave të tyre civile.

Përmes aktiviteteve që zbaton, CRP/K mëton të kontribuojë në mbrojtjen e të drejtave të njeriut, në veçanti në mbrojtje nga diskriminimi, të adresojë barrierat ligjore përmes përfaqësimit të interesave të përfituesve të saj dhe të sigurojë avancimin e sundimit të ligjit në Kosovë.

Duke pasur parasysh rëndësinë e çështjes së pashtetësisë në Kosovë, në kuadër të mandatit të UNHCR për parandalimin dhe reduktimin e pashtetësisë, CRP/K ka ndërtuar njësitin e vet për parandalim të pashtetësisë për personat pa dokumente në Kosovë, veçanërisht për pjesëtarët e komuniteteve Rom, Ashkali dhe Egjiptian. Me mbështetjen e UNHCR-së, me vite ekipi i ynë ligjor zbaton aktivitete në lëmin e identifikimit dhe parandalimit e rrezikut nga pashtetësia, duke siguruar kështu që secili individ të ketë identitet dhe të ushtrojë të drejtat e veta pa kurrfarë diskriminimi.

Secili aktivitetet është i shoqëruar me kampanja të fuqishme publike dhe avokim që ka cak si personat në nevojë ashtu edhe autoritetet kosovare. Për më tepër, ekipi ynë ligjor ka dhënë kontribut të rëndësishëm në reformën legjislative në këtë lëmi dhe në ngritjen e kapaciteteve të autoriteteve kompetente.

EKIPI I CRP/K-së

www.crpkosovo.org

Civil Rights Program - Kosovo

civilrightsprogramkosovo

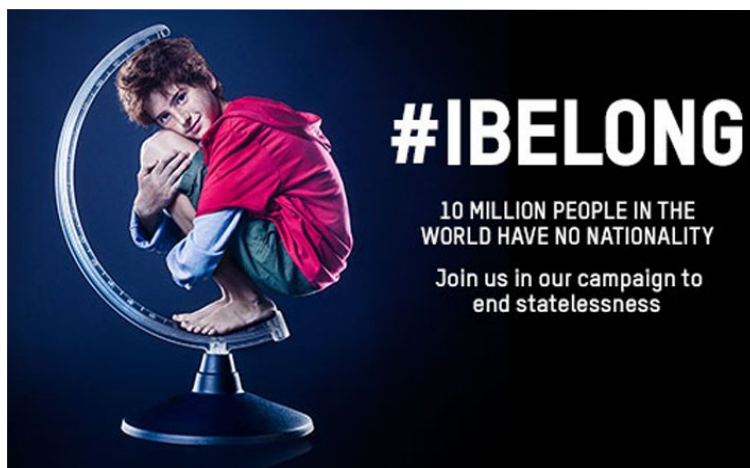

Odricanje od odgovornosti

Ovu publikaciju finansira UNHCR – Kancelarija Šefa Misije na Kosovu. Stanovišta koja su ovde izneta su samo stavovi autora i ne odražavaju nužno stavove UNHCR-a.

Ove godine se obeležava 6. godišnjica kampanje '#IBelong'. Zajedno sa državama, civilnim društvom i drugim agencijama UN-a, UNHCR teži završetku apatridije do 2024, godine rešavanjem postojećih slučajeva, sprečavanjem novih slučajeva i boljom identifikacijom i zaštitom populacija sa apartidijom.

Pravno osoblje Programa za Građanska Prava na Kosovu (CRP/K) podržava UNHCR-ovu Kampanju #Ibelong.

Za više informacija o uključivanju i podržavanju Kampanje #IBelong, posetite veb-stranicu <http://www.unhcr.org/ibelong/>

PUT DO IDENTITETA – USPEŠNE PRIČE

**Priština
Novembra 2020**

PREGLED SADRŽAJA

5 **UVOD**

8 **PRIČA VALENTINA I FATIME**

12 **PRIČA DRITE**

16 **PRIČA SEMINE & ZEJNEPE**

20 **SAŽETAK**

23 **EKIPA CRP/K-a**

6 **PRAVNI OKVIR**

10 **PRIČA ELMEDINA**

14 **PRIČA DINE & FLORENTINE**

18 **PRIČA ŠERIFE & ILMIJE**

22 **O CRPK**

UVOD

Dokumenti civilnog statusa i civilne registracije najvažniji su dokumenti za svakog pojedinca u društvu. Dokumenti civilne registracije, odnosno izvod iz matične knjige rođenih i lična karta, pružaju pravni identitet svakoj osobi pojedinačno, čineći je vidljivom u društvu i pred zakonom.

Program za Građanska Prava na Kosovu (CRP/K), kroz projekat finansiran od strane UNHCR-a, skoro dve decenije podržava pristup dokumentaciji i pravnim sredstvima za lica u riziku od apatridije, pružajući im besplatnu pravnu pomoć, sprovodeći aktivnosti zagovaranja i podizanja svesti, i na taj način osnažujući ih da uživaju niz osnovnih prava i javnih usluga.

Ovom publikacijom, CRP/K ceni izuzetan doprinos osoblja u svim opštinskim Kancelarijama Civilnog Statusa širom Kosova u smanjenju broja neregistrovanih lica u riziku od apatridije.

Posebna zahvalnost ide Agenciji za Civilnu Registraciju na stalnom olakšavanju postupka, civilne registracije, sa fokusom na zajednice Roma, Aškalija i Egipćana, i njihovu posvećenost u izradi i promociji zakonodavstva na snazi u skladu sa međunarodnim standardima. Pored toga, CRP/K poznaje i ceni neumorni rad sudija Osnovnih Sudova (Građanski/Administrativni Departman) i sudija Apelacionog Suda koji su imali izuzetan uticaj na praksu pružanja zakonskih rešenja u slučajevima neregistrovanih lica.

Posebna zahvalnost CRP/K i neregistrovanih lica upućuje se Misiji UNHCR-a na Kosovu, za njenu kontinuiranu sveobuhvatnu podršku u sprovođenju specifičnih aktivnosti, za napore u zagovaranju sa vlastima na svim nivoima kao i za omogućavanje pružanja pravne pomoći ugroženim osobama koje se, zbog nedostatka pravnog identiteta, suočavaju sa mnogim pteškoćama u svom životu.

*Iskreno,
Naim Osmani,
Izvršni Direktor
Program za Građanska Prava na Kosovu - CRP/K*

PRAVNI OKVIR

Odgovarajući pravni okvir koji pokriva oblast registracije civilnog statusa igra važnu ulogu u obezbeđivanju osnovnih ljudskih prava predviđenih u deklaracijama, konvencijama i rezolucijama Ujedinjenih Nacija. To obuhvata i pravo svih pojedinaca na registraciju, pravo na identitet od rođenja do smrti, pravo na ne diskriminaciji zbog rođenja i pravo svakog deteta na državljanstvo.

Tokom poslednje dve decenije, pravni okvir na Kosovu prošao je kroz različite faze promena u civilnom statusu i sistemu civilne registracije. Posle 1999. godine, u nedostatku izvesnog broja registara civilnog statusa, kosovske vlasti, podržane od međunarodne zajednice, bile su neprestano angažovane na izradi i promociji zakonodavstva na snazi da bi bila u skladu sa međunarodnim standardima, obuhvatajući pravni okvir koji pokriva oblast civilne registracije i sticanje državljanstva. Kroz usvojeni zakonodavni okvir, vlasti su uspele da ograniče zahteve za dokaze za civilnu registraciju i omoguće naknadnu civilnu registraciju licima koja nisu u mogućnosti da podnesu bilo kakve dokaze, želeći tako da spreče potencijalne rizike koje mogu ometati bilo koju osobu da obezbedi dokumente o civilnom statusu i uživanje odgovarajućih prava.

Budući da nije član UN-a, Kosovo ne može biti stranka niti Konvencije o apatridiji iz 1954¹ godine a ni one iz 1961² godine. Ipak, tokom godina, uz podršku Kancelarije Šefa Misije UNHCR-a na Kosovu I CRP/K, vlasti su u domaće zakonodavstvo ugradile značajan broj međunarodnih zaštita protiv apatridije koje proizilaze iz ove dve Konvencije. Šta više, uspelo se da pravni okvir na snazi promoviše i štiti ljudska prava i osnovne slobode.

Prema članu 22 Ustava Kosova, ljudska prava i osnovne slobode su zagarantovane brojnim međunarodnim sporazumima i instrumentima. Ovi instrumenti obuhvataju direktnu primenljivost Univerzalne Deklaracije o Ljudskim Pravima, Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih Protokola, Međunarodne Konvencije o Građanskim i Političkim pravima i njenih Protokola, kao i mnogih drugih međunarodnih i regionalnih dokumenata.

Lokalni standardi su usklađeni sa međunarodnim i regionalnim instrumentima koji regulišu prava svih osoba kojima je potrebna naknadna registracija rođenja.

---

¹<https://www.unhcr.org/en-us/protection/statelessness/3bbb25729/convention-relating-status-stateless-persons.html>

²<http://www.unhcr.org/en-us/protection/statelessness/3bbb286d8/convention-reduction-statelessness.html>

Pravni okvir koji reguliše oblast civilne registracije, državljanstva i identifikacionih dokumenata koji je razrađen *u Zakonu o Civilnom Statusu*³, *Zakonu o Državljanstvu*⁴, *Zakonu o Strancima*⁵ i *Zakonu o Prebivalištu i Boravištu*⁶, procenjuje se da ispunjava međunarodne standarde.

Ceo pravni okvir koji uređuje oblast naknadne registracije rođenja kao i sticanje državljanstva podržan je nizom podzakonskih akata kojima je cilj da razjasne postupke i prava osoba koje traže podršku od relevantnih institucija. Specifične zaštite za naknadnu registraciju rođenja i prelazne pravne norme državljanstva obezbeđuju preventivne mere koje su vlasti uvele u adresiranju pitanja neregistrovanih lica koja su u riziku od apartidije na Kosovu

Postupak naknadne registracije rođenja, iako izuzetno izazovan, može se smatrati primerom dobre prakse koja se izvodi uglavnom putem pojednostavljenog administrativnog postupka a ne putem dugotrajnog i kompleksnog (složenog) vanparničnog sudskog postupka. "Administrativno Uputstvo 24/2015 za naknadni upis u registrima civilnog stanja" obezbeđuje okvir koji pojedinci trebaju slediti tokom registracije rođenja koja nisu registrovana u evidencijama civilnog statusa u zakonskom roku.

---

³<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2743>

⁴<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8873>

⁵<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=8876>

⁶<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2589>

⁷<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=11321>

**Svako nedge pripada i pripadnost počinje sa registracijom.
Registracija je početak pripadnosti.**

Izjava gđe Ulrike Richardson – Razvojni kordinator UN-a

PRIČA VALENTINE I FATIME

Valentina 15 i Fatima 13 rođene su kod kuće i doživele su osjećaj kako je to biti neregistrovan pri rođenju. Obe devojčice žive u Uroševcu sa majkom i bratom koji je registrovan pri rođenju, pošto se isti rodio u bolnici.

“U trenutku kad vidite da druga deca mogu da odu u neki letnji kamp, da idu u školu i da se kreću iz jednog mesta u drugo, samo zato što su registrovani.” reče Valentina *“to vas čini rastuženim”*. Što više, dodala je, *“Mi u početku nismo razumele zašto je jedno parče papira toliko važno i zašto moramo imati taj papir da bismo uživali u svom životu, kao i sva druga deca u našem susedstvu?”*

Sav napor započeo je 2013. godine i trajao je dugih 6 godina neprekidnog zagovaranja i zastupanja njihovih prava kod administrativnih organa na lokalnom i centralnom nivou, praćena sa dva sudska procesa za registraciju njihovih rođenja u matične knjige rođenih. Čitav postupak pred administrativnim i sudskim organima je bio izazovan zbog nedostatka dovoljnih dokaza i velikog opterećenja sudskim procesima Osnovnog suda, što je odlagalo završnu zakonsku odluku. *“Nije lak zadatak biti roditelj, ali je još teže objasniti devojčicama zašto se razlikuju od druge dece, zašto ne mogu da učestvuju u organizovanim aktivnostima poput letnjeg kampa? Kako im objasniti da je važan samo jedan papir?”* rekla je Hyrija, njihova samohrana majka.

Konačno rešenje je obezbeđeno 2019. godine donošenjem sudske odluke u korist devojčica koja je naložila Opštinskoj Kancelariji za Civilnu Registraciju da registruje devojčice. Osmeh i velika radost mogli su se приметiti na licima majke i ćerki. *“Sada smo srećne što imamo izvode iz matične knjige rođenih i što ćemo moći da imamo jednake mogućnosti kao i sva ostala deca u našem susedstvu.”* rekle su Fatima i Valentina.

Registracija rođenja je najvažniji korak u životu svake osobe. Izvod iz matične knjige rođenih i lična karta obezbeđuju osobi početni korak u uživanju u dostojanstvenom životu s pristupom njegovim/njenim osnovnim pravima i slobodama. Moramo se boriti da ne ostavimo nijedno dete ili odraslu osobu neregistrovanu ili u riziku od apatridije!

Erol Arduç - UNHCR Šef Misije

PRIČA ELMEDINA

Krajem 2015. godine, Filloreta sa svojih petoro dece se vratila na Kosovo, kao deo programa povratka UNHCR-a. Njima je sagrađena kuća u naselju u Koloniji, u opštini Đakovica. Pravno osoblje CRP/K ih je posetilo kako bi se detaljnije informisali o stanju u ovoj porodici, odnosno o problemu nedostataka dokumenata njihovog sina Elmedina, kao i potrebi izdavanja izvoda o rođenju i državljanstva za ostalo četvoro dece.

Elmendin je rođen u zdravstvenoj ustanovi u Podgorici i nije registrovan odmah po rođenju. Nakon povratka na Kosovo 2015. godine, kao neregistrovano dete i bez izvoda iz matične knjige rođenih, osmogodišnji Elmendin nije mogao da se upiše u osnovnu školu. Činjenica njegovog rođenja se dogodila van Kosova, a procedure na Kosovu su zahtevale upis originalnog izvoda iz mesta rođenja u matičnim knjigama rođenih na Kosovu.

Pošto dečak nije bio registrovan po rođenju, njegova majka nije mogla da predoči traženi dokument i da pokrene odgovarajuće postupke. Proces je bio dugotrajan i uključivao je opsežnu saradnju između kancelarija UNHCR-a i pravnih partnera u odgovarajućim zemljama omogućavajući, u bliskoj koordinaciji sa vlastima u Crnoj Gori, ubrzavanje postupaka naknadne registracije i izdavanje međunarodnog izvoda iz matične knjige rođenih. Članovi porodice Lala s ponosom pokazuju svoje identifikacione dokumente. Izdavanjem ovih dokumenata označava se kraj neizvesnosti zbog koje je ova porodica godinama bila lišena uživanja osnovnih prava.

“Osećala sam se bespomoćno i beznadežno što nisam mogla da registrujem svoje dete i da mu omogućim da ide u školu” rekla je Filloreta, dečakova majka. “Teško je objasniti kako se osećaš kada vidiš da se dete razlikuje od druge dece samo zato što nema izvod iz matične knjige rođenih i kada ne nalaziš način da se sam baviš ovim pitanjem. Imala sam veliku sreću što sam imala punu podršku UNHCR-a i pravnih partnera na Kosovu i u Crnoj Gori da naknadno registrujem svoje dete. Sada možemo uživati u svojim pravima i svom životu”.

Registracijom činjenice rođenja, svoje dete činite vidljivim pred zakonom.

Izjava g. Hilmi Jashari – Bivši Ombudsman Kosova

PRIČA DRITE

Drita je rođena 2007. godine u zdravstvenoj ustanovi u Berane/Crna Gora. Međutim, zbog nedostatka finansijskih sredstava, roditelji nisu izvadili izvod iz bolnice za svoju ćerku i nisu je mogli registrovati u zemlji rođenja. Kasnije, porodica je blagoslovljena i sa još troje dece koja su takođe rođena u Beranima, ali izvan zdravstvenih ustanova.

2015. godine, Florim I Ekzona, zajedno sa svojom decom, dobrovoljno su se vratili na Kosovo i, godinu dana kasnije, izgrađena im je nova kuća u selu Klinavac u opštini Klina, kao deo tekućeg programa povratka.

Osoblje CRP/K-a obavilo je intervju sa roditeljima i detaljnije se informisalo o situaciji i problemima koje su oni imali kao rezultat nedostatka dokumentacije za njihovu decu. Nakon intervjua, osoblje CRP/K-a preduzelo je prve korake da pomogne Driti, prikupljanjem relevantne i potrebne dokumentacije o njenim roditeljima i njenom rođenju i slanjem spisa predmeta pravnom partneru UNHCR-a u Crnoj Gori "Pravni Centar", koji je uspeo da izvuče dosije iz zdravstvene ustanove i da organizuje sastanak sa organima naknadne registracije rođenja MUP-a u Beranima.

U međuvremenu, uz podršku UNHCR-a i CRP/K, Egzonina majka se pojavila pred lokalnim vlastima u Beranima, gde je potpisala izjavu kojom priznaje majčinstvo svoje ćerke. Ovaj postupak je otvorio vrata Driti, nakon što su joj organi kancelarije za civilnu registraciju u Beranima izdali međunarodni izvod rođenih. To joj je omogućilo da registruje činjenicu rođenja u zemlji rođenja, što joj potom omogućilo da se registruje na Kosovu i, konačno, dobije izvod rođenja kao i državljanstvo.

Kada je odlučila da podeli svoju priču sa nama, u njenim očima se video ponos dok je sa roditeljima izlazila na vrata kuće u kojoj živi. ***"Ne mogu da opišem svoju radost zbog dokumenata koje posedujem. Konačno, imam izvod iz matične knjige rođenih. Sada mogu da idem u školu, da se slobodno krećem i da idem lekaru bez straha da me neće primiti zbog nedostatka ličnih dokumenata. Srećna sam zbog sebe, ali sam tužna zbog braće i sestara koji moraju da čekaju za ovaj dokument"*** rekla je Drita. Za porodicu Šabani registracija Drite je samo prvi korak, jer isti moraju da registruju još troje dece.

Ja imam svoj identitet zahvaljujući registraciji.

**Izjava gđe Atifete Jahjaga – Bivša
Predsednica Kosova**

PRIČA DINE I FLORENTINE

Kada su roditelji Dine i Florentine odlučili da se vrate na Kosovo iz Crne Gore, gde su živeli kao raseljena lica od 1999 godine, nisu bili svesni poteškoća i problema s kojima će se suočiti zbog neregistrovanja svoje dece. Dino i Florentina su rođene u Podgorici u neformalnom braku. Kako nisu bili registrovane u zemlji rođenja, na Kosovu im nisu mogli biti obezbeđeni izvodi rođenja.

Obećana im je izgradnja nove kuće u Đakovici u naselju Kolonia, međutim roditelji su na svoju inicijativu odlučili da se vrate pre nego što je kuća izgrađena i smestili su se u selu Vitimirica, opština Peć. Najpre su se borili da pronađu privremeni boravak i osiguraju zaposlenje. Posle toga, zbog nedostatka izvoda iz matičnih knjiga rođenja njihove dece, nisu bili u mogućnosti da apliciraju za socijalnu pomoć. Za Dina i Florentinu, biti u riziku od apatridije, podrazumevalo je mnogo više nego samo neposredovanje dokumenata. Njima se uskraćuje integracija u društvo i pristup osnovnim ljudskim pravima, uključujući obrazovanje i zdravstvene usluge.

Srećom, njihov otac se susreo sa osobljem CRP/K-a tokom jedne terenske posete. On je detaljno informisao CRP/K o trenutnoj situaciji u vezi sa neregistracijom dvoje dece, Dine i Florentine, i teškim životnim uslovima. ***“Došli smo ovde misleći o svetloj budućnosti za našu decu, ali kako nismo bili u stanju da počnemo da radimo u tom pravcu ostali smo zaglavljani i u vrlo nepovoljnoj situaciji. Potrebna nam je hitna pomoć za registraciju dok ne bude kasno za integraciju za integraciju naše dece u školu i društvo uopšte”*** dodao je otac. Imajući u vidu ovaj poziv, CRP/K je, u saradnji sa svojim pravnim partnerom u Crnoj Gori, pripremio neophodna dokumenta u cilju iniciranja upravnog postupka za naknadnu registraciju rođenja Dina i Florentine u njihovoj zemlji rođenja. Registracija činjenice rođenja u Crnoj Gori i izdavanje međunarodnog izvoda iz matične knjige rođenih za Dina i Florentinu omogućilo im je da pribave izvode iz matične knjige rođenih na Kosovu. Štaviše, ovo je omogućilo celoj porodici da dobije lična dokumenta Kosova.

Posle tri godine napora i teškog rada UNHCR-a i CRP/K-a, Dino i Florentina sada mogu uživati u mogućnostima koja im predstoje u postizanju obrazovanja i zdravlja. Konačno, Florentina može slediti svoju želju da postane učiteljica i uveriti svoju zajednicu da neće zaostati, posebno ne zbog nedostatka znanja.

Ja tražim svoja prava jer sam registrovana.

Izjava gđe Špresa Aguši - Direktorica mreže Organizacija žena zajednica Rom, Aškali i Egjipćana Kosova

PRIČA SEMINE I ZEJNEPE

Sestre Semina i Zejnepa su iz južne Mitrovice i žive u naselju Romska Mahala. Semina je rođena 2006. godine, dok je Zejnepa rođena 2001. godine. Nijedna devojčica nije registrovana po rođenju. 2009. godine, na njihovu nesreću, preminula im je majka. Kući su se vratile ćerke i otac. Imali su finansijskih poteškoća pošto je otac bio jedini imao izvor prihoda. Budući da je imao velike poteškoće da osigura porodičnu dobrobit, otac nije obraćao dužnu pažnju na važnost registrovanja rođenja ćerki.

Njihova priča počinje od dana kada je Semina posetila zubara zbog zubobolje. Zubarov asistent je tražio od Semine izvod iz matične knjige rođenih da bi je registrovao kao pacijenta. Devojčica se iznenadila i obavestila asistenta da ne poseduje takav izvod. I uprkos nedostatku dokumenta, Semina je od stomatologa dobila odgovarajuću stomatološku pomoć uz savet da ubuduće treba da ima izvod iz matične knjige rođenih.

Istovremeno, otac primećuje poteškoće sa kojima se ćerke suočavaju zbog neregistracije, stoga je odlučio da stvar preuzme u svoje ruke. Otišao je u opštinsku kancelariju civilnog statusa da registruje svoje ćerke. Međutim, njemu je nedostajalo poznavanje postupka i zakona na snazi, tako da ovaj proces nije bio lak. Kada je njegova supruga preminula, on nije stigao da registruje činjenicu smrti. Pošto nije dobio odgovarajuću pomoć, vratio se kući bez mogućnosti da registruje svoje ćerke.

Jednoga dana, tokom sastanka na terenu organizovanog u Romskoj Mahali, Zejnepa, starija ćerka, je zatražila pomoć od CRP/K. Ona je pažljivo slušala pravne službenike koji su razgovarali sa drugim komšijama i bila je presrećna kada je saznala da CRP/K može pomoći njoj i Semini. Ona je informisala pravne službenike o problemima sa kojima se ona i njena sestra suočavaju. Zejnepa nas je ispratila do svoje kuće gde smo se sreli sa njihovim ocem. On je ovlastio pravne službenike CRP/K-a da pokrenu neophodan postupak za registraciju njegovih ćerki.

Sud je procesirao zahtev u okviru razumnog roka i doneo odluku u korist devojaka, što je rezultiralo naknadnom registracijom rođenja Zejnepe i Semine. U trenutku dostavljenja dokumenata, obe devojčice su bile kući. S radošću su gledali svoje izvode iz matične knjige rođenih. Sada, obe pohađaju frizerski kurs i nemaju problema da odu kod zubara.

Registruj se da bi iskoristio i uživao svoja prava.

Izjava Avni Mustafe – Direktor NVO Roma Versitas

PRIČA ŠERIFE I ILMIJE

Priča Šerife i Ilmije počinje iz Kosova Polja, mesta porekla njihovih roditelja, kao i mesta njihovog rođenja. Oni su se igrali u dvorištu kada je njihova razočarana baka zatražila pomoć od CRP/K da reši njihov glavni problem, registrovanje rođenja svoje unuke i unuka.

Živeći u teškim ekonomskim uslovima, njihovi slučajevi su identifikovani 2015. godine kada su deca imala 9 i 8 godina. Šerifa i Ilmija su se rodili kod kuće i majka ih je napustila nakon što im je otac preminuo. Žive sa bakom i stričevom porodicom. Njihova baka izrazila je ogorčenje činjenicom da su deca prolazila detinjstvo bez identiteta. **“Nemamo gde da odemo. Nadamo se da ćemo uz pomoć CRP/K i UNHCR rešiti problem”**, rekla je. Tražila je pomoć od svih relevantnih institucija u vezi sa naknadnom registracijom dece, ali zbog odsustva majke dece i nedostatka umrlice njihovog oca, njen trud je bio uzaludan.

U međuvremenu, deca su živela u ekstremnom siromaštvu i, kao posledica nemogućnosti registracije rođenja, ona nisu bila u stanju da uživaju nijedno pravo, uključujući pravo na obrazovanje. Njihov stric Avnija uočio je poteškoće sa kojim se deca suočavaju posebno u pogledu školovanja.

“Registrovana deca pohađaju školu redovno, dok Šerife i Ilmija morali ići intenzivne kurseve jer im se traže izvodi rođenja koje mi nemamo” rekao je on. Zbog činjenice da ih je majka napustila, pokretanje administrativnog postupka za naknadnu registraciju dece bilo je teško. Dok je sudski slučaj pokrenut od CRP/K bio u toku, majka dece je posetila Kosovo i, uz pomoć zagovornika zajednice, omogućio se njen pronalazak.

Zajednička poseta sa majkom dece opštinskoj kancelariji za civilni status omogućila je početak administrativnog postupka koji je rezultovao izdavanjem izvoda rođenja za oba deteta.

Nedelju dana kasnije, tokom terenske posete Kosovu Polju, sreli smo strica dece. Lice mu je bilo ozareno kada smo ga pitali za decu. Rekao nam je da, nakon prijema dokumenata, deca normalno pohađaju školu i takođe su počeli da primaju socijalnu pomoć.

KRATAK REZIME

Pravo na izvod iz matične knjige rođenih je osnovno pravo svakog deteta. Svaka od predstavljenih priča pokazuje da registracija rođenja omogućava jednak pristup društvu i utire put ka svetlijoj budućnosti. Posedovanje izvoda iz matične knjige rođenih omogućava pristup zdravstvenoj zaštiti, socijalnoj zaštiti, pristup obrazovanju i zaposlenju. Kroz koordinirane napore lokalnih vlasti, UNHCR I CRP/K, Valentina, Fatima, Dino, Florentina, Drita i mnogi drugi su na njihovom putu potpunog pravnog uključivanja u kosovsko društvo.

U cilju podizanja svesti o važnosti posedovanja državljanstva i pravne vidljivosti, akteri iz različitih profesionalnih pozadina su se okupili u kampanji **#IBelong**. To pokazuje da svaka uspešna priča počinje sa osnovnim pravima koja uživa svaki građanin nakon registracije rođenja.

Tokom godina, na Kosovu je postignut pozitivan napredak ka poboljšanju života neregistrovanih pojedinaca u smislu snabdevanja dokumentima o civilnom statusu kao i u ostvarivanju drugih građanskih prava. Od početka kampanje UNHCR-a **'#IBelong'** 2014. godine, Kosovo je preduzelo niz važnih koraka u skladu sa preporukama UNHCR-ovog Globalnog Plana Delovanja za okončanje apatridije. Povećavajući svoje zakonodavne i administrativne kapacitete, kosovske vlasti su pokazale posvećenost pružanju podrške najugroženijim ljudima u registrovanju njihovih rođenja u cilju nastavljanja života sa ljudskim dostojanstvom.

Ipak, potrebno je učiniti više kako bi se obezbedilo da sva neregistrovana lica uživaju pravo na državljanstvo i sve beneficije koje iz njega proističu. Na osnovu poslednjih podataka obezbeđenih od UNHCR-a u koordinaciji sa drugim organizacijama i lokalnim vlastima, Kosovo je dom **900** pripadnika zajednica Roma, Aškalija i Egjipćana koji ne poseduju dokumenta. Članovi ovih zajednica i dalje su najviše pogođeni usled nedostatka registracije rođenja i drugih oblika civilne registracije i ličnih dokumenata. Osobe u riziku od apatridije su one koje traže samo iste mogućnosti koje uživaju svi građani. Kada su isključeni, ne znači da samo oni trpe, jer isključenost i marginalizacija ima negativne posledice za društvo u celini.

O CRP/K

CRP/K sprovodi svoje aktivnosti kao nevladina organizacija zasnovana na ljudskim pravima i izvršni je partner Visokog Komesarijata Ujedinjenih Nacija za Izbeglice (UNHCR) u sprovođenju projekata pravne zaštite ciljnih grupa ove Agencije. Ova zaštita se realizuje pružanjem besplatne pravne pomoći, savetovanjem i sudskim zastupanjem, monitoringom i avokacijom kod lokalnih institucija. Takva pomoć se pruža bez ikakve diskriminacije tražiocima azila, izbeglicama, licima u riziku od apatridije, raseljenim licima, dobrovoljnim povratnicima i svim drugim osobama za koje se smatra da su ugrožena u realizaciji njihovih građanskih prava. Kroz svoje aktivnosti, CRP/K ima za cilj da doprinese zaštiti ljudskih prava, posebno zaštiti od diskriminacije, da adresira pravne prepreke putem zastupanja interesa svojih korisnika i da obezbedi unapređenje vladavine zakona na Kosovu.

Uzimajući u obzir važnost pitanja apatridije na Kosovu, u okviru mandata UNHCR-a za sprečavanje i smanjenje apatridije, CRP/K je izgradio svoju jedinicu za sprečavanje apatridije za lica bez dokumenata na Kosovu, fokusom na članove zajednica Roma, Aškalija i Egipćana. Uz podršku UNHCR-a, naš pravni tim godinama sprovodi aktivnosti u oblasti identifikovanja i sprečavanja rizika od apatridije, osiguravajući tako da svaki pojedinac ima identitet i da ostvaruje svoja prava bez ikakve diskriminacije.

Svaka aktivnost je praćena snažnim javnim kampanjama i zagovaranjem koja cilja kako osobe u potrebi za zaštitom, tako i kosovske vlasti. Šta više, naš pravni tim je dao značajan doprinos zakonodavnoj reformi u ovoj oblasti i na izgradnji kapaciteta nadležnih organa.

EKIPA CRP/K

www.crpkosovo.org

Civil Rights Program - Kosovo

civilrightsprogramkosovo

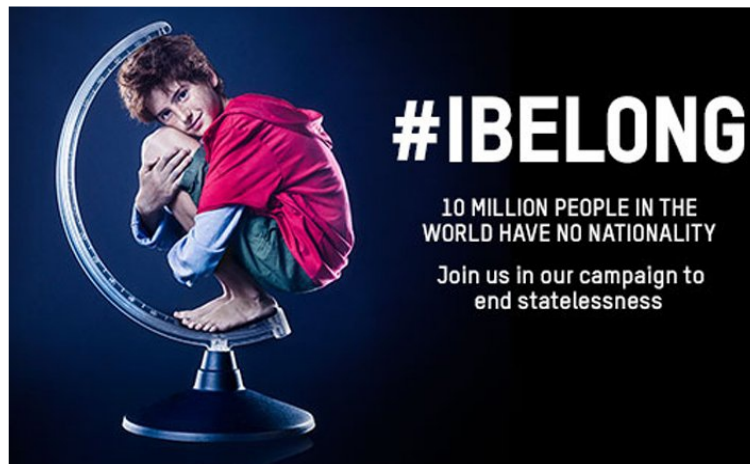

Disclaimer

This publication is financed by UNHCR Office of Chief of Mission in Kosovo. Any views expressed are solely those of the author and do not necessarily reflect those of UNHCR.

This year marks the 6th anniversary of IBelong Campaign. Together with States, civil society and other UN Agencies, UNHCR aims to end statelessness by 2024 by resolving existing statelessness, preventing new cases from emerging and better identifying and protecting stateless populations.

Civil Rights Program Kosovo (CRP/K) legal staff supports UNHCR #IBelong Campaign.

For more information about how to get involved and support the #Ibelong *Campaign*, please visit <http://www.unhcr.org/ibelong/>

A PATH TOWARDS THE IDENTITY– SUCCESS STORIES

**Pristina
November 2020**

TABLE OF CONTENT

5	FOREWORD
8	STORY OF VALENTINA AND FATIME
12	STORY OF DRITA
16	STORY OF SEMINA & ZEJNEP
20	SUMMARY
23	MEET THE TEAM

6	LEGISLATIVE FRAMEWORK
10	STORY OF ELMEDIN
14	STORY OF DINE & FLORENTINA
18	STORY OF SHERIFE & ILMI
22	ABOUT CRPK

FOREWORD

Civil status and civil status registration documents are the most vital documents for every individual in any society. The civil status registration documents, namely the birth certificate and Identification Card (ID), provide the legal identity to each person individually thus making them visible in the society and before the law.

Civil Rights Program in Kosovo (CRP/K), through project financed by UNHCR, for almost two decades supported access to documentation and legal remedies for persons at risk of statelessness through provision of free legal aid, advocacy and awareness raising activities thus enabling them to utilize several basic rights and services.

With this publication CRP/K recognizes the extraordinary contribution of personnel in all Municipal Civil Status Offices (MCSOs) Kosovo wide in decreasing the number of unregistered persons at risk of statelessness.

Special appreciation goes to Civil Registration Agency for constantly facilitating the process of birth registration with focus on Roma, Ashkalia and Egyptian communities and their engagement in drafting and promoting the legislation in force in accordance with international standards. Furthermore, CRP/K recognizes and appreciates tireless work of the judges in Basic Courts in Civil/Administrative Departments and Appeal Court who have highly influenced practices in provision of legal solutions to unregistered persons.

A particular appreciation, from CRP/K and unregistered persons, goes to UNHCR mission in Kosovo, which has continuously provided their overall support in implementation of specific actions, in advocacy efforts with authorities at all levels as well as for enabling the provision of the legal aid to vulnerable persons struggling in their life due to lack of legal identity.

*Sincerely,
Naim Osmani,
Executive Director
Civil Rights Program Kosovo - CRP/K*

LEGISLATIVE FRAMEWORK

A suitable legal framework covering the field of the civil status registration plays an important role in delivering the basic human rights set out in United Nations declarations, covenants and resolutions. These include the right of all individuals to be registered, the right to be given an identity from birth to death, the right to non-discrimination by reason of birth, and the right of a child to a nationality.

Over the last two decades, the legislative framework in Kosovo has passed through various phases of changes in civil status and civil registration system. After 1999, in absence of number of the civil status registries, Kosovo authorities, supported by international community, were continuously engaged in drafting and promoting the legislation in force in accordance with international standards, including the legal framework which covers the area of birth registration and acquisition of citizenship.

Through the adopted legislative framework, the authorities have managed to limit the evidentiary requirements for birth registration and that allow the possibility of late registration of birth for persons unable to provide any evidence aiming to prevent any potential risks of preventing any person from obtaining the civil status documents and the associated rights.

By not being a member of UN, Kosovo could not be a party to either 1954¹ or the 1961² Conventions on Statelessness. However, throughout the years, authorities with the support of UNHCR Office of Chief of Mission in Kosovo and CRP/K incorporated significant number of international safeguards against statelessness, deriving from these two conventions, into domestic laws. Moreover, the applicable legal framework promotes and protects human rights and fundamental freedoms.

Pursuant to Article 22, of the Kosovo Constitution, human rights and fundamental freedoms are guaranteed by a series of the international agreements and instruments. These instruments include the direct applicability of the Universal Declaration of Human Rights, European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and its Protocols, International Convention on Civil and Political Rights and its Protocols and many others.

---

¹<https://www.unhcr.org/en-us/protection/statelessness/3bbb25729/convention-relating-status-stateless-persons.html>

²<http://www.unhcr.org/en-us/protection/statelessness/3bbb286d8/convention-reduction-statelessness.html>

The domestic standards are aligned with the international and regional legal instruments which regulate the rights of all persons in need for late birth registration. The legal framework governing the field of civil registration, citizenship and identification documents, further described in the *Law on Civil Status*³, *Law on Citizenship*⁴, *Law on Foreigners*⁵ and *Law on Dwelling and Emplacement*,⁶ appear to meet international standards.

The entire legal framework governing the field of the late birth registration, as well as the acquisition of the citizenship is supported with the number of sub-legal acts which aim to clarify the procedures and the rights of the persons requiring the support from the relevant institutions. Specific safeguards of late birth registration and transitional citizenship legal norms provide a prevention measures introduced by authorities in addressing the issue of unregistered persons at risk of statelessness in Kosovo.

The late birth registration procedure, although very challenging, can be considered as an example of good practice that are completed through a simplified administrative procedure rather than a lengthier and complex non-contentious court procedure. The “Administrative Instruction 24/2015 on the Late Registrations in the Civil Status Registries” provides a framework for individuals to follow when registering the births that have not been registered in the civil status records within the legal deadline.

---

³<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2743>

⁴<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8873>

⁵<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=8876>

⁶<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2589>

⁷<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=11321>

**Everyone belongs somewhere and belonging starts with the registration.
That is the start to belonging.**

Statement of Ms. Ulrike Richardson – UN Development Coordinator

STORY OF VALENTINA and FATIME

Valentina 15 and Fatime 13 were born at home and have experienced the feeling of being unregistered at birth. Both girls are living in Ferizaj/Uroševac with their mother and the brother who was registered at birth, because he was born in the hospital.

“The moment you see that other children are in position to go to a summer camps, to go to school and to move from one place to another, only because they have a birth certificate” said Valentina “makes you sad”. Furthermore, Fatima added “We did not understand at first why one piece of a paper is so important, and why should we have that piece of paper to enjoy our life, like all other children in our neighborhood?”

The entire endeavor started in 2013 and lasted for 6 long years of a constant advocacy and representation of their rights with administrative bodies at local and central level, followed by two lawsuits to register their birth into birth registries. The entire process with the administrative and judicial bodies was challenging due to absence of enough evidence and a huge backlog of the lawsuits at the basic court delaying the final legal solution. *“It is not an easy task to parent your children, but it is more difficult to explain to girls why they were different from the other children, why they cannot take part in organized activities like summer camps? How to explain to them that only one piece of paper matters?”* said Hyrije, the single mother.

The final legal solution was provided in 2019 with the issuance of the court decision in favor of the girls which instructed the Municipal Civil Status Office to register the birth of both girls. A large smile and happiness could be observed on faces of mother and the girls. *“Now we are happy to have our birth certificates and we will be able to have equal chances like all other children in our neighborhood”* said Fatime and Valentina.

Birth registration is the most important step in each person's life. A birth certificate and an ID provide an initial step for a person to enjoy a dignified life with access to his/her basic rights and freedoms. We all should strive to leave no child or adult unregistered or at risk of statelessness!.

Erol Arduç - UNHCR - Chief of Mission

STORY OF ELMEDIN

At the end of 2015, Filloreta together with her five children returned to Kosovo as a part of the UNHCR's return program. A house was built for them in the settlement of Kolonia, in Gjakove/Đakovica municipality. CRP/K legal staff visited them aiming to be informed in more detail about the situation of this family, respectively about the problem of lack of documentation of their son Elmedin, as well as the need to acquire Kosovo birth and citizenship certificates for the other four children.

Elmedin was born in a health institution in Podgorica and was not registered immediately after the birth. Upon the return in 2015 to Kosovo as unregistered child without a birth certificate a 8 years old Elmedin could not enroll in elementary school. Fact of his birth occurred outside of Kosovo and the procedure in Kosovo required prescription of the original birth certificate from place of birth into birth registries of Kosovo.

Since the boy was not registered at birth his mother could not present the required document and initiate relevant procedures. The process was lengthy and involved an extensive cooperation between UNHCR offices and legal partners in Montenegro by enabling, in close coordination with Montenegro authorities, expedited late birth registration procedures and issuance of the international birth certificate.

The members of Lala family proudly show their identity documents. Obtaining these documents marks an end to the uncertainty that kept the family deprived of basic human rights for several years.

"I felt powerless and hopeless for not being able to register my child and enable his schooling" stated Filloreta, the mother of the boy. "It is difficult to explain how you feel when you see your child different from the others only due to the fact of not being in possession of the birth certificate and when you do not see the way how to address this issue on your own. I am very lucky to have had the enormous support from UNHCR and legal partners in Kosovo and in Montenegro to conduct the late birth registration of my child. Now we can enjoy all our rights and our life".

By registering the fact of birth, you make your child visible in front of the law.

Statement of Mr. Hilmi Jashari – former Ombudsperson

STORY OF DRITA

Drita was born in 2007 at a health institution in Berane. However, due to lack of financial means, parents did not withdraw the hospital certificate for their daughter and did not manage to register her in the place of birth. Further, the family was blessed with three other children, who were born in Berane too, but outside of health institutions.

In 2015, Florim and Egzona, together with their children, voluntary returned to Kosovo and a year later, a new house was built for them in the village of Klinafç/Klinavac in the municipality of Kline/Klina, as part of the ongoing return program.

CRP/K legal staff organized an interview with the parents and was informed in more detail about the situation and problems they had as a consequence of lack of documentation of their children. After the interview, CRP/K legal staff took the first steps towards helping Drita, by collecting relevant and necessary documentation on her parents and her birth, and sending the case file to UNHCR legal partner in Montenegro "Legal Center" which managed to obtain the file from the health institution and organized an appointment with the Berane Ministry of Interior authorities for late birth registration.

In the meantime, having the support of UNHCR and CRP/K, Egzona's mother appeared before the local authorities in Berane, Montenegro, where she signed a statement on accepting the maternity of her daughter. This procedure opened the doors to Drita, since she was issued the International Birth Certificate by the Civil Registry Office in Berane, Montenegro. This allowed her to get the registration of the fact of birth in the place of birth, which further allowed her to get registered in Kosovo, and finally obtain the birth and citizenship certificate.

When she decided to share her story with us, pride was seen in her eyes as she walked out the door of her house where she lives with her parents. *"I cannot describe the level of my happiness of having this document in my hands. Finally, I have the birth certificate. Now I will be able to access the education, to move freely, and to go to a doctor without fearing if they will accept me as I have no identity documents. I am happy for myself, but I am sad for my siblings that still have to wait for this document"* said Drita. For Shabanaj family, the registration of Drita is just the first milestone, as they still have the registration of their other three children ahead of them.

I have my identity thanks to registration

Statement of Ms. Atifete Jahjaga - Former President of Kosovo

STORY OF DINË and FLORENTINA

When Dinë and Florentina's parents decided to return to Kosovo from Montenegro, where they were staying as displaced persons since 1999, they were not aware of the difficulties and problems they would face due to non-registration of their children. Dina and Florentina were born in Podgorica in an informal marriage. Since they were not registered in the country of their birth, they could not be equipped with birth extracts in Kosovo.

The construction of a new house in Gjakova/Đakovica in settlement called Kolonia was promised to them, however the parents decided to return on their own initiative, before the house was built and settled in the village of Vitimirica, Peja/Peć municipality. Little did they know they were going to face many difficulties. First, they struggled with finding temporary residence and ensuring employment. Further, because of lack of birth registration for their children, they were unable to apply for social assistance. For Dinë and Florentina, being at risk of statelessness, meant far more than not possessing documentation. They were denied integration into society and access to basic human rights, including education and health services.

Luckily, the father reached CRP/K legal staff during an outreach visit. He informed CRP/K in detail about the current situation regarding the non-registration of two children, Dinë and Florentina and their difficult living conditions. ***“We came here with a brighter future in our minds for our daughters, but not being able to even start working in this direction has set us back and left us in a very unfavorable place. We need urgent help with the registration until it is not too late for our daughters’ integration in education and society in general”*** added the father. With this outcry in mind, CRP/K in cooperation with UNHCR legal partner in Montenegro, prepared necessary documents with the aim to initiate the administrative procedure for the late birth registration for Dine and Florentina in their country of birth. Registration of the fact of birth in Montenegro and the provision of international birth certificates for Dinë and Florentina enabled them to obtain Kosovo birth certificates, too. Moreover, this allowed the whole family to be equipped with personal documents of Kosovo.

After a three-year effort and hard work by UNHCR and CRP/K, Dinë and Florentina can now embrace the opportunities, they have before them, in getting educated and staying healthy. Finally, Florentina can pursue her wish in becoming a teacher and ensuring her community will not be left behind, especially from lack of knowledge.

I claim my rights as I am registered.

Statement of Ms. Shpresa Agushi - Director of the Network of Roma, Ashkalia and Egyptian Women's Organizations of Kosovo

STORY OF SEMINA and ZEJNEP

Sisters Semina and Zejnepe are from southern Mitrovice/a and live in Roma Mahalla. Semina was born in 2006, while Zejnep in 2001. Both girls were not registered at birth. In 2009, sadly, their mother passed away. Back at home, it was only them and their father. They had financial difficulties as their father was the only income provider. The father with great difficulty for the wellbeing of the family didn't pay enough attention to the importance of registering the birth of his daughters.

Their story begins when one day Semina visits the dentist due to tooth pain. The dentist's assistant asked Semina for her birth certificate to register her as a patient. The little girl looks surprised and informs the assistant that she is not in possession of birth certificate. Despite the lack of documentation, Semina accepts the proper tooth treatment from the dentist with the advice that in the future she should have her birth certificate.

In the meantime, the father noticed the difficulties his daughters were facing not being registered, so he decided to take matters into his hands. He went to Municipal Civil Status Office to get his daughters registered. However, he lacked knowledge about the procedures and legislation in force, so the process was not easy. When his wife passed away, he did not manage to register her fact of death. As he didn't get proper assistance, he came back home without being able to register his daughters.

One day, during the outreach meeting organized in Roma Mahalla, Zejnep the eldest sister sought help from CRP/K. She listened intently as legal staff talked to other members of the neighborhood and was overjoyed to learn that CRP/K could help her and Semina. She informed legal staff more about the problems she and her sister were facing. Zejnep accompanied us to her house, where we met her father. He authorized CRP/K legal staff to initiate the necessary procedure for the registration of her daughters.

Register to use and enjoy your rights.

Statement of Avni Mustafa - Director of NGO Roma Versitas

STORY OF SHERIFE and ILMI

The story of Sherife and Ilmi begins in FusheKosove/Kosovo Polje, the place of origin of their parents, as well as their place of birth. They were playing in their backyard when their desperate grandmother sought the legal assistance from CRP/K in resolving their main problem, birth registration of her grandchildren.

Living in a difficult economic situation, their cases were identified in 2015 when the children were 9 and 8 years old. Sherife and Ilmi were born at home and their mother abandoned them after their father passed away. They are living with their grandmother and their uncle's family. Their grandmother expressed her indignation with the fact that they are spending their childhood without identity. ***"We have nowhere to go. Hopefully with the support of CRP/K and UNHCR we will resolve our problem"*** she said. She requested assistance from all relevant institutions regarding the late registration of her grandchildren, but due to non-presence of the children's mother and lack of the death certificate of the children's father and relevant data for the mother, her efforts were in vain.

In the meantime, the children were living in extreme poverty and as a result of inability to register the birth they are not in position to enjoy any of the rights, such as access to education. Their uncle Avni expressed the difficulties that children had especially in terms of education. ***"The registered children are attending the school regularly, while Sherife and Ilmi had to go to intensive courses as they were asking for birth certificates, which we did not have"*** he said. Due to abandonment by their mother, the initiation of the administrative procedure for late birth registration of the children was difficult. While CRP/K had initiated the case in court and the procedure was ongoing, the mother of the children visited Kosovo, where with the support of community advocates it became possible to locate her.

A joint visit together with the mother of the children in municipal civil status office made possible the initiation of the administrative procedure which resulted positively with issuance of birth extracts to both children.

Week after we met the children's uncle Avni during an outreach visit in Fushe Kosove/Kosovo Polje. His face smiled as we ask him about the children. He told us that since they have obtained the documents, children are attending the school normally, and they started receiving social assistance. Hope for them is restored.

SHORT SUMMARY

The right to a birth certificate is a basic right for every child. Each of the stories presented shows that birth registration enables equal access in society and the possibility of a bright future ahead. Having a birth certificate enables access to health care, social protection, access to education and employment. Through the coordinated efforts of the local authorities, UNHCR and CRP/K, Valentina, Fatime, Dine, Florentina, Drita and others are all on their way to full legal inclusion in Kosovo society. Towards raising awareness on the importance of having a nationality and being legally visible, actors of different professional backgrounds have come together in *#‘IBelong’* campaign. They show that every success starts with the basic rights to which every citizen is entitled upon registration of their birth.

Throughout the years, a positive progress has been made in Kosovo towards improvement of the life of unregistered individuals in terms of equipment with civil status documents as well as the realization of other civil rights. Since UNHCR launched its *#IBelong*” campaign in 2014, Kosovo made number of important steps in line with the recommendations from UNHCR’s Global Action Plan to End Statelessness. By enhancing the legislative and administrative conditions, Kosovo authorities have showed determination to support most vulnerable people towards registration of their birth with an aim continue their lives with human dignity.

However, more needs to be done to ensure that all unregistered persons enjoy the right to a nationality and all benefits that derives from it. According to the latest data provided from UNHCR in coordination with other organizations and authorities, Kosovo is home of **900** undocumented members of Roma, Ashkalia and Egyptian communities. Members of these communities, continue to remain mostly affected by lack of birth registration and other forms of civil registration and identity documents. The persons at risk of statelessness are only seeking the same opportunities that all citizens enjoy. When they are excluded, it is not only they who suffer since exclusion and marginalization have negative development consequences for the society as a whole..

ABOUT CRP/K

CRP/K conducts its activities as non-governmental human rights-based organization and it is an implementing partner of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) in implementation of the projects for legal protection of target groups of this Agency. This protection is conducted through free legal assistance, counseling and in court representation, monitoring and advocacy towards Kosovo relevant institutions. Such help is provided without discrimination of any kind to the asylum-seekers, refugees, persons at risk of statelessness, IDPs, voluntary returnees, and to persons who are considered to be vulnerable in realization of their civil rights. As a result of the activities undertaken, CRP/K aims to contribute to protection of human rights and freedoms, in particular the right to non-discrimination, to address legal barriers through representation of the interests of its beneficiaries and to ensure the improvement of the rule of law in Kosovo.

Bearing in mind the importance of statelessness in Kosovo, under the UNHCR mandate to prevent and reduce statelessness, CRP/K has established its own unit aiming to prevent statelessness of undocumented persons in Kosovo, in particular, among Roma, Ashkali and Egyptian communities. With UNHCR's support, throughout the years our legal team is implementing activities in the area of identification and prevention of risk of statelessness, thus ensuring each individual has identity and can exercise their rights without discrimination.

Each activity is accompanied with a strong public information campaign and advocacy targeting both persons of concern and Kosovo authorities. Moreover, our legal team has significantly contributed in legislation reform related to this issue and capacity building of competent officials.

MEET THE TEAM

www.crpkosovo.org

Civil Rights Program - Kosovo

civilrightsprogramkosovo

**Të drejtat tuaja fillojnë
me regjistrimin e lindjes.
Regjistrohuni**

**Vaša prava počínju
registracijom rođenja.
Registrujte se.**

**Your rights begin with birth
registration. Register.**